

Protiv ove presude žalili se brodar. U žalbi, među ostalim, navodi da okolnost što je manje ukrcano ne dokazuje njegovu krivnju. Nadalje da drugostepeni sud nije uopće obraćao pažnju na klauzulu čarter partije, prema kojoj roba putuje na rizik naručitelja, koja klauzula prema svom pravnom efektu prebacuje teret dokaza o krivnji od brodara na korisnika prijevoza.

Kasacija nije prihvatila brodarovo stajalište i potvrdila je presudu drugostepenog suda.

Drugostepeni sud je došao na temelju svoje slobodne ocjene, u koju ocjenu Kasacija nema prava ulaziti, do zaključka da izvještaj zapovjednikov o oluji kroz koju je brod prošao na svom putu ne daje temelja pretpostavci da je nevrjeme bilo izvanredno jače tako da je bio ugrožen teret smješten na palubi. Osim toga u postupku je utvrđeno da na odredištu nisu u pogledu tereta smještenog na palubi, ustanovljeni nikakvi tragovi oštećenja. Drvo je naime bilo uredno složeno, nisu postojale rupe od manjka jućih dasaka, a i zaštitni uređaj bio je neoštećen i netaknut. Sve ovo dokazuje da šteta nije nastala djelovanjem mora tokom putovanja, za koji uzrok snosio je rizik primalac. Manjak je prouzrokovan netačnim brojenjem tereta prilikom ukrcaja.

/DMF 1969, str. 716/
B.J.

FRANCUSKI KASACIONI SUD

Presuda od 7. VII 1969.

Osiguratelji c/a Sté maritime portugaise Frenave
i zapovjednik broda "Punta Amor"

Prijevoz stvari morem - Klauzula teretnice o nadležnosti suda prema mjestu brodarovog poslovnog nastana - Ova je klauzula valjana ako iz teretnice proizlazi tko je brodar - Klauzula se odnosi i na primaoca

Brod je iz Portugala prevezao u luku Bayonne određenu količinu tereta. Na odredištu je ustanovljeno da je jedan dio tereta oštećen. Osiguratelji su nadoknadili štetu i, stupivši u pravnu poziciju primaoca - osiguranika, tuže brodara da im nadoknadi isplaćenu osigurninu. Tužba je podnesena sudu nadležnom prema luci iskrcaja.

Tuženi brodar iznosi prigovor nenadležnosti suda. Za taj prigovor poziva se na klauzulu teretnice prema kojoj će "svi sporovi biti raspravljani u zemlji u kojoj brodar ima svoj glavni poslovni nastan."

Drugostepeni sud je priznao valjanost ove klauzule, pa je stao na stajalište da francuski sudovi nisu nadležni za rješavanje predmetnog spora jer je brodar imao svoj glavni poslovni nastan u Portugalu. Protiv ove presude žalili se tuženik. U žalbi između ostalog navodi da je drugostepeni sud pogriješio kad je priznao valjanost odnosnoj klauzuli jer se iz njenog sadržaja ne može sa sigurnošću ustanoviti koji je sud nadležan, budući da iz klauzule nije vidljivo tko je u spornom prijevozu brodar. Teretnica naime ne sadrži ni ime brodara, ni mjesto u kojem se nalazi njegov glavni poslovni nastan. Eventualna činjenica što je sudu inače bilo poznato tko je brodar, nije u ovom pogledu dovoljna jer osoba brodara mora proizlaziti iz rezultata postupka, što u ovom sporu nije bio slučaj. Budući da se na temelju ovakovog stanja nije iz klauzule moglo na jasan način utvrditi o kojem se sudu radi, ona ne može doći do primjene.

Kasacija nije prihvatila ovo tužiteljevo stajalište i potvrdila je presudu drugostepenog suda iz ovih razloga:

Osim u žalbi napadanih razloga koji mogu biti shvaćeni kao jedan višak preko onih razloga koji su bili bitni za rješavanje ovog spora, drugostepena presuda navodi također da iz same teretnice proizlazi tko je brodar. Na temelju toga sudovi brodarovog poslovnog nastana bili su izabrani kao nadležni zajedničkim sporazumom stranaka. Ovu činjenicu je apelacioni sud imao pravo utvrditi na temelju svoga slobodnog uvjerenja u koje Kasacija ne može ulaziti. Budući da brodar ima svoj glavni poslovni nastan u Lisabonu, za rješavanje ovog spora nadležni su sudovi u tome mjestu.

/DMF 1969, str. 671/

B. J.

Bilješka. - Prema stajalištu francuske judikature klauzula teretnice o nadležnosti suda valjana je ako se iz nje može sa sigurnošću utvrditi koji će sud biti nadležan u slučaju spora. Sudovi su u gornjoj presudi stali na stajalište da taj sud ne mora proizlaziti neposredno iz same klauzule, već može biti određen zajedničkim sadržajem cijele teretnice. Nije čak ni potrebno da elementi koji se traže za nadležnost suda direktno rezultiraju iz same teretnice, ako se na temelju u teretnicu unesenih podataka može ustanoviti volja stranaka. U gornjem slučaju u teretnici je bio naveden brodar, a sudovi su zaključili da su stranke na temelju klauzule o nadležnosti suda pristale da bude nadležan sud u Lisabonu, premda brodarovo sjedište u teretnici nije bilo navedeno.

Ova presuda je primjer na koji način sudovi nastoje pronalaziti

rješenja da bi stvorili mogućnost što šire primjene klauzula teretnice o nadležnosti suda. Na ovo ih sigurno navode ekonomski interesi, jer je poznata činjenica da se sudovi jedne države teško odriču svoje nadležnosti u korist neke druge zemlje, ako su u sporu zainteresirani njihovi državljani. Gornja presuda je u ovom pogledu upravo karakteristična jer, striktno uzevši, izgleda nam da su s formalnog stajališta žalbeni razlozi bili opravdani. Ako je naime, što je nesporno, teretnica vrijednosni papir, za trećeg njenog imaoa mjerodavni su samo oni činjenični elementi koji iz teretnice proizlaze. S ovog stajališta sadržaj teretnice zaista nije bio dovoljan da bi se sa sigurnošću mogao ustanoviti mjesno nadležni sud. Kod nas se naprotiv sudovi proglašavaju nadležnim i u onim slučajevima kad je potpuno jasno da to nisu.

B. J.

APELACIONI SUD, Aix
Presuda od 16. IV 1969.

Cie Fabre c/a Cie d'assurances La Fédérale

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Požar - Zakup - Primjena prava - Ako stranke ugovore primjenu stranog prava, to će se pravo primijeniti ukoliko ne dolazi u obzir obavezna primjena francuskog prava, a ugovoreno pravo se ne protivi francuskom javnom poretku - Francusko pravo ne dolazi do primjene kad je teret ukrčan u stranoj luci na strani brod, a iskrcan u Francuskoj - Da bi brodar bio odgovoran za štetu na teretu prouzrokovanu požarom, tužitelj mora dokazati da je požar prouzrokovan brodarovom krivnjom - Vještakovo mišljenje o mogućnosti uzroka požara ne predstavlja dokaz da je požar nastao iz uzroka koji vještak pretpostavlja - Za štetu skrivljenu požarom odgovara zakupnik broda, prema je radove na brodu koji su prouzrokovali požar naručio brodovlasnik - Brodar odgovara za djela izvodjača radova na brodu koji su prouzrokovali požar

Brodar je preuzeo na prijevoz određenu količinu kemijskih proizvoda. U luci iskrcanja na brodu je nastao požar i jedan dio tereta je bio uništen. Vještak, koji je bio pozvan da utvrdi razloge požara, nije mogao sa sigurnošću reći što je izazvalo požar, ali misli da je požar vrlo vjerojatno izazvala iskra iz kovačke peći, koja je bila postavljena na brodu radi obavljanja nekih popravaka.

Osiguratelj koji je vlasniku tereta nadoknadio štetu tuži brodara da mu isplati iznos u visini osigurnine.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenim zahtjevu.